

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2002-2003

11 OKTOBER 2002

**Wetsvoorstel tot opheffing van artikel 335,
§ 3, tweede lid, van het Burgerlijk
Wetboek**
**(Ingediend door de dames Meryem Kaçar
en Marie Nagy)**

TOELICHTING

Het Arbitragehof heeft in een arrest van 19 mei 1993 (*Belgisch Staatsblad* van 9 juni 1993) op een prejudiciële vraag van de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen geantwoord dat de bepaling dat de echtgenote van de biologische vader van een kind dient in te stemmen met de toekenning van de naam van de vader aan het overspelig kind *a patre*, de artikelen 6 en *6bis* (nu 10 en 11) van de Grondwet schendt. Die bepaling (artikel 335, § 3, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek) maakt immers een onderscheid tussen in overspel *a patre* verwekte kinderen en andere buitenhuwelijkse kinderen wier afstamming van moederszijde vóór de afstamming van vaderszijde is komen vast te staan.

De bescherming van het wettige gezin werd door het Arbitragehof niet als een redelijke verantwoording aanvaard voor het vetorecht van de echtgenote, zonder toezicht van de rechter, te meer daar die vaststelling voor de afstammingsband zelf geen gevolgen

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2002-2003

11 OCTOBRE 2002

**Proposition de loi abrogeant l'article 335,
§ 3, alinéa 2, du Code civil**
**(Déposée par Mmes Meryem Kaçar
et Marie Nagy)**

DÉVELOPPEMENTS

Dans un arrêt du 19 mai 1993 (*Moniteur belge* du 9 juin 1993), la Cour d'arbitrage a répondu, à une question préjudicielle posée par le tribunal de première instance d'Anvers, que la disposition suivant laquelle l'épouse du père biologique d'un enfant doit donner son accord à l'attribution du nom du père à l'enfant adultérin *a patre* constitue une violation des articles 6 et *6bis* (actuellement 10 et 11) de la Constitution. La disposition en question (article 335, § 3, alinéa 2, du Code civil) fait en effet une distinction entre les enfants issus de l'adultère *a patre* et les autres enfants conçus hors mariage dont la filiation maternelle a été établie avant la filiation paternelle.

La Cour d'arbitrage n'a pas considéré que la protection de la famille légitime était une justification raisonnable pour l'exercice d'un droit de veto par l'épouse, sans contrôle du juge, d'autant que ce constat n'a pas de conséquences sur le lien de filiation

heeft. De vaststelling van de afstamming van een over-spelig kind *a patre* heeft de wetgever immers niet afhankelijk gemaakt van de belangen van het (wettige) gezin. Daar heeft de wetgever immers voorrang gegeven aan het fundamentele recht van het kind op eerbiediging van het (feitelijke) gezinsleven (artikel 319*bis* van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat het verzet van de echtgenote tegen de erkenning van het kind enkel rechtsgeldig is indien bewezen wordt dat de erkenner van het kind niet de biologische vader is)(1).

De ambtenaar van de burgerlijke stand is niet gebonden door arresten van het Arbitragehof die enkel bindend zijn voor het rechtscollege dat de prejudiciële vraag heeft gesteld en voor elk ander rechtscollege dat uitspraak doet in dezelfde zaak (artikel 28 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof)(2). Bijgevolg blijft de betwiste bepaling onbillijke gevolgen creëren voor kinderen en hun moeders, in de gevallen waarin de biologische vader nalatig is om zijn huwelijk tijdig te laten ontbinden in het belang van zijn nieuwe gezin, of wanneer de ontbinding vertraging oploopt, wegens de (nog steeds) relatief lange duur van de echtscheidingsprocedures en de eventuele manoeuvres van de nog niet uit de echt gescheiden echtgenote.

Om deze ongelijkheid in het Burgerlijk Wetboek weg te werken is er een wetswijziging nodig. Dit voorstel heft de discriminatoire bepaling op.

Meryem KAÇAR.
Marie NAGY.

*
* *

(1) Zie hierover bijvoorbeeld G. BAETEMAN, «De juridische staat van de persoon» in G. Baeteman, J. Gerlo, E. Guldix, A. Wylleman, G. Verschelden en S. Brouwers, «Overzicht van rechtspraak personen- en familierecht 1995-2000», *TPR* 2001, nr. 240.

(2) Lagere rechtscolleges die in een andere maar analoge zaak geadieerd zijn omtrent hetzelfde onderwerp, dienen zich niet meer tot het Arbitragehof te wenden wanneer dezelfde rechtsvraag opgeworpen wordt door de partijen, tenzij wanneer zij de interpretatie van het Arbitragehof in vraag wensen te stellen. Zie hierover A. Alen, *Handboek van het Belgisch staatsrecht*, Kluwer, 1995, blz. 293. Zie voor toepassingen van het arrest: Namen 25 november 1996, *JLMB* 1997, 516, en Luik, 19 mei 1998, *JT* 1998, 811.

même. En effet, le législateur n'a pas subordonné l'établissement de la filiation d'un enfant adultérin *a patre* aux intérêts de la famille légitime. Il a considéré que le droit fondamental de l'enfant primait le respect de la vie familiale (de fait) (l'article 319*bis* du Code civil dispose que l'opposition de l'épouse à la reconnaissance n'est valable que s'il est établi que celui qui reconnaît l'enfant n'est pas le père biologique)(1).

L'officier de l'état civil n'est pas lié par les arrêts de la Cour d'arbitrage, lesquels ne sont contraignants que pour la juridiction qui a posé la question préjudicielle, ainsi que toute autre juridiction appelée à statuer dans la même affaire (article 28 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage)(2). Il s'ensuit que la disposition litigieuse continue à avoir des conséquences inéquitables pour les enfants et leurs mères lorsque le père biologique néglige de dissoudre son mariage à temps, dans l'intérêt de sa nouvelle famille, ou lorsque la dissolution tarde du fait de la durée (encore) relativement longue des procédures de divorce et des manoeuvres éventuelles de l'épouse non encore divorcée.

Une modification de la loi est nécessaire pour éliminer du Code civil cette inégalité. La présente proposition de loi vise à abroger la disposition discriminatoire.

*
* *

(1) Voir par exemple G. Baeteman, «De juridische staat van de persoon» dans G. Baeteman, J. Gerlo, E. Guldix, A. Wylleman, G. Verschelden et S. Brouwers, «Overzicht van rechtspraak personen- en familierecht 1995-2000», *TPR* 2001, n° 240.

(2) Les juridictions inférieures qui sont saisies dans une affaire distincte mais similaire, portant sur la même question, ne doivent plus se tourner vers la Cour d'arbitrage si les parties soulèvent la même question de droit, sauf si elles souhaitent remettre en cause l'interprétation de la Cour d'arbitrage. Voir à ce sujet A. Alen, *Handboek van het Belgisch Staatsrecht*, Kluwer, 1995, p. 293. Pour des applications de l'arrêt, voir: Namur, 25 novembre 1996, *JLMB* 1997, 516, et Liège, 19 mai 1998, *JT* 1998, 811.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 335, § 3, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 31 maart 1978, wordt opgeheven.

27 juni 2002.

Meryem KAÇAR.
Marie NAGY.

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 335, §3, alinéa 2, du Code civil, remplacé par la loi du 31 mars 1978, est abrogé.

27 juin 2002.